

О. С. ВАСИЛЬЦІВ
(Львів, Україна)

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРИКОМПОНЕНТНИХ ТЕРМІНІВ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ

Структурні особливості трикомпонентних термінів соціолінгвістики проаналізовано з урахуванням граматичних і семантичних ознак їх елементів. Прокоментовано погляди мовознавців щодо статусу та меж багатоконпонентних структур, визначено роль трикомпонентних одиниць у формуванні ієрархічної організації наукових понять. У трьох мовах виокремлено структурні моделі назв, встановлено їхню продуктивність та обґрунтовано спільні й відмінні ознаки у процесах номінації.

Ключові слова: соціолінгвістика, трикомпонентний термін, граматична ознака, семантична єдність компонентів, структурна модель.

Вивчення структури термінологічних одиниць передбачає аналіз термінів та їх компонентів на морфологічному й синтаксичному рівнях, що дозволяє виявити структурні зв'язки між стрижневим і залежним елементами. Встановлення ступеня семантичної єдності підтверджує, що незалежно від кількості компонентів термін залишається єдиним знаком, який позначає цілісне наукове поняття [3; 4; 8; 9; 12].

Структурні особливості трикомпонентних термінів соціолінгвістики не були предметом зіставного аналізу, тому мета статті – визначити статус та межі багатоконпонентних термінів, розкрити їхні семантичні та граматичні ознаки, а також виокремити основні структурні моделі.

Матеріалом для дослідження слугували 750 соціолінгвістичних термінів (по 250 назв кожної з мов), отримані шляхом суцільної вибірки з лінгвістичних словників та енциклопедій, а також соціолінгвістичних праць (для прикладу, див. 6; 13; 14). Виокремлюючи трикомпонентні терміни з тексту, беремо до уваги формально-орфографічну ознаку, здатність позначати цілісне спеціальне поняття, наявність дефініції та відтворюваність без синтаксичних змін у структурі [1; 2].

До зібраного матеріалу застосовано структурний метод, який дозволив описати терміни як ієрархію трьох елементів, пов'язаних певними граматичними зв'язками; метод кількісних підрахунків, що посприяв визначенню продуктивності структурних моделей творення трикомпонентних термінів; зіставний метод, який дозволив з'ясувати спільні та відмінні ознаки формування термінологічних одиниць у кожній із порівнюваних мов.

Статус та межі багатоконпонентного терміна. В українському термінознавстві багатоконпонентним структурам приписують системність, наявність дефініції та прагнення до моносемії. Порівняно з однослівними термінами, ці синтаксичні конструкції, роздільно-оформлені елементи яких

мають різний ступінь семантичної єдності, поєднуються за певними лексичними та граматичними правилами [1, с. 225; 2]. Зважаючи на здатність термінів передавати системні відношення (займають конкретне місце в системі понять певної термінології) та не допускати синтаксичних змін у структурі (фіксований порядок компонентів), дослідники визначають їх як різновид стійкого словосполучення [1, с. 225; 7, с. 134]. Значення багатокомпонентних термінів представлене семантикою їхніх елементів, кожен з яких реалізує частку цілісної смислової єдності соціолінгвістичного поняття. Очевидно, що ускладнення назв до трьох-чотирьох елементів призводить до однозначності й точності завдяки експлікації всіх ознак поняття у складній структурі терміна. Подальше збільшення кількості компонентів є малопродуктивним, оскільки починають діяти закони економії мовних засобів, що призводить до спрощення та абревіації термінологічних одиниць [4]. Тому межі багатокомпонентного терміна зумовлені його здатністю цілісно позначати наукове поняття, при цьому “складене найменування не повинно виходити за межі непредикативного сполучення слів, оскільки предикативні сполучення не мають номінативної функції” [5, с. 35].

В англійській мовознавчій традиції зазначають, що кожен елемент багатокомпонентних структур є самостійним терміном, проте в сумі вони виражають цілісність позначуваного поняття. Усі одиниці з першим іменним компонентом (незалежно від орфографічного оформлення: окремо, разом чи через дефіс) відносять до складних слів (*compounds*), тоді як назви, елементом яких є означення, виражене прикметником, кваліфікують як словосполучення (*phrases*) [9, с. 34–36]. Ще є й фразеологічні одиниці, *collocations*, що складаються з кількох слів (завжди супроводжують одне одного в певному контексті), дослідники звертають увагу на їхню здатність водночас позначати кілька взаємопов’язаних понять [9, с. 15–16]. Порівняно з вільними структурами морфологічні та лексичні елементи багатокомпонентних термінів завжди поєднані за принципом бінарності [10, с. 90].

На думку польських лінгвістів, визначальні ознаки багатокомпонентних термінів – відтворюваність, семантична цілісність та здатність виражати спеціальне поняття. Часто ці структури мають однослівні відповідники в інших мовах та завжди виступають одним членом речення [11, с. 96]. З огляду на кількість елементів, багатокомпонентні терміни поділяють на прості (складаються з двох повнозначних слів), наприклад, *język pierwszy*, *polityka językowa*, та складні (мають в основі прості сполуки і складаються з трьох і більше слів), наприклад, *język pierwszej socjalizacji*, *hiperglosna sytuacja językowa* [11, с. 97].

Узявши до уваги системне обґрунтування ознак терміна в працях українських мовознавців, у роботі дотримуємося думки, що багатокомпонентні терміни соціолінгвістики постають різновидом стійких словосполучень, які найточніше передають диференційні ознаки наукових понять.

Семантичні та граматичні ознаки трикомпонентних термінів соціолінгвістики. Кількість трикомпонентних назв від загальної кількості досліджуваних термінів (250 од.) становить 36 одиниць (18 %) в українській мові, 36 (18,4 %) – в англійській та 35 (19,7 %) – у польській. Їх використання

в соціолінгвістичній термінології є закономірним: однокомпонентні терміни відіграють вирішальну роль на ранніх етапах розвитку терміносистеми, а двокомпонентні назви не завжди самодостатні для повного розкриття змісту позначуваного поняття. Поява трикомпонентних структур відповідає тенденції до семантико-парадигматичної регулярності, тобто відображення у структурі терміна родо-видової залежності одиниць.

В українській мові навколо терміна мовна політика утворюються групи трикомпонентних назв, співвідносних із стрижневою сполукою за принципом гіперо-гіпонімічних відношень. Наприклад, на основі диференційної ознаки 'збереження / зміна мовної ситуації' виокремлено гіпоніми — *ретроспективна м. п.*, *перспективна м. п.*, *конструктивна м. п.*, *деструктивна м. п.*, *демократична м. п.*, *антидемократична м. п.*; семи 'регулювання мовних заходів всередині / поза межами держави' — *зовнішня мовна політика*, *внутрішня м. п.*, *місцева м. п.*, *загальнодержавна м. п.*, *регіональна м. п.*, *міжнародна м. п.*; семи 'статус мови' — *інтернаціоналістична м. п.*, *націоналістична м. п.*, *м. п. стратегічної багатомовності*, *м. п. офіційної одномовності*, *м. п. диференційованого юридичного статусу*, *м. п. офіційної двомовності або тримовності (багатомовності)*; семи 'обов'язкові / необов'язкові мовні заходи' — *централізована м. п.*, *нецентралізована м. п.* Кожне з цих понять розширює знання про родові поняття за допомогою приєднання лексичних конкретизаторів.

За нашими спостереженнями, на кожному рівні узагальнення семантична структура терміна ускладнюється щонайменше однією додатковою ознакою. Так, в англійській мові термін *language acquisition* має гіпоніми *first language acquisition* та *second language acquisition*, виокремлені за допомогою сем 'перша мова / рідна мова' та 'друга мова / іноземна мова'. Термін *first language acquisition* позначає процес засвоєння першої або рідної мови (традиційно, особливо в одномовному суспільстві, ці терміни вживають як синоніми) та стає гіперонімом для утвореного шляхом розвитку синтагмозначення гіпоніма *bilingual first language acquisition* (диференційна сема 'дві мови').

Отже, видова назва виявляє спільність із гіперонімом на рівні семантики та структури, вступаючи у відношення підпорядкування. При цьому вона має принаймні одну ознаку, якою вирізняється серед однорідних назв, перебуваючи з ними у відношеннях координації. Поєднання відношень підпорядкування і координації забезпечує ієрархічну структуру соціолінгвістичного знання, яка передбачає вертикальну послідовність понять із горизонтальним рядом видових назв на кожному рівні.

З а ступенем семантичної єдності компонентів виокремлюють назви із відносно стійким зв'язком між елементами, що у складі терміна зберігають своє пряме значення, та одиниці з абсолютною стійкістю, значення яких не вмотивоване значенням їхніх компонентів [3, с. 116; 4] (таких термінів у трьох мовах не виявлено, оскільки вони не відбивають системи соціолінгвістичних понять). Серед термінів із відносно стійким зв'язком своєю чергою виокремлюють вільні терміносполуки (кожен компонент є терміном, зберігає самостійність поняттєвого змісту й може

вільно входити до складу інших одиниць), наприклад, екzogлосна мовна ситуація / *exoglossic language situation* / *egzoglosna sytuacja językowa*, та зв'язані (окремо взятий компонент може бути нетерміном), наприклад, суспільна природа мови / *social nature of language* / *społeczny status języka*. Внутрішня форма таких терміносполук не є прозорою.

У трьох мовах переважають зв'язані термінологічні структури. Стрижневий компонент завжди зберігає спеціальне значення, номінуючи базове соціолінгвістичне поняття, а лексичні конкретизатори, що належать до розряду загальноновживаної лексики, звужують своє значення і набувають термінного характеру (*зовнішня мовна політика, внутрішня м. п.; explicit language policy, implicit l. p.; wewnętrzna polityka językowa, zagraniczna p. j.* та ін.). Утворюючись у такий спосіб, ці назви можуть вільно розпадатися на вихідні бінарні сполуки та породжувати ряди нових назв.

За ознакою граматичного вираження стрижневого компонента терміни поділяють на субстантивні, дієслівні (вербальні), атрибутивні та адвербіальні. Стрижневим елементом трикомпонентних номінацій в українській, англійській та польській мовах є бінарна сполука або окремих термін. Усі назви, в основі яких знаходиться самостійний термін, є субстантивними: *добровільно вивчений білінгвізм, мова міжнародного спілкування; fluent competent bilingualism, social interaction pattern; sytuacja kontaktu językowego, zmiana kodów mowy*.

Беручи до уваги тип стрижневого компонента, виокремлюємо власне терміни й терміни з перехідним статусом (відрізняються специфікою синтаксичних зв'язків між елементами). Основою власне термінів є бінарні синтагми, які розгортаються за допомогою приєднання додаткових компонентів. Наприклад, одиниці *мовна політика інтернаціоналізації, indigenous national language, publiczny pejzaż językowy* утворені на базі двокомпонентних термінів *мовна політика, national language, pejzaż językowy*. Їхню структуру ускладнюють додаткові ознаки за допомогою слів *інтернаціоналізації, indigenous, publiczny*. Назви з перехідним статусом мають в основі окреме слово, до якого приєднуються двокомпонентні структури (для прикладу, терміни *мова міноритарних етносів, highly competent bilinguism, język pierwszej socjalizacji*).

Ілюстративний матеріал дозволив виявити певні закономірності: для термінів, які складаються з трьох іменників, типовою є схема¹ [(W+W)+W] – форма існування мови, *language status planning, zmiana kodów mowy* та ін. Структури, утворені на базі іменникових основ з атрибутивними конкретизаторами, мають іншу схему розгортання: [W+(W+W)] – *ендоглосна мовна ситуація, international interlingual communication, wewnętrzna polityka językowa* та ін. Власне терміни переважають у трьох мовах (28 одиниць в українській мові, по 26 прикладів в англійській та польській мовах).

Трикомпонентні назви утворені за загальними граматичними зразками, які формуються на основі категорійних властивостей слів. Сполучуваність термінів знаходить вияв у різних способах підрядного зв'язку. Компоненти соціолінгвістичних назв можуть поєднуватися 1) подвійним

¹ W – елемент терміна

граматичним зв'язком, наприклад: узгодженням і узгодженням (*зовнішня мовна політика, lokalny kontakt językowy*), керуванням і керуванням (*форма існування мови, zmiana kodów mowy*) – в українській та польській мовах, приляганням і приляганням в англійській мові (*bilingual mixed language, type of language contact, language-in-education planning*); 2) різними типами зв'язку, наприклад: узгодженням і керуванням (*суспільна природа мови, jednokrotne przełączenie kodu*), приляганням і узгодженням (*насилно нав'язаний білінгвізм, funkcjonalnie pierwszy język*) – в українській та польській мовах. Для формування термінологічних одиниць англійської мови використано лише зв'язок прилягання, що виражається позиційно, тобто порядком слів та прийменниками; це зумовлено граматичними особливостями мови: прикметники не мають категорії числа, іменники не мають категорії роду, а категорія відмінка слабо виражена, тому іменники як стрижневі компоненти не викликають конкретно визначених граматичних значень у залежних словах.

Отже, є підстави вважати, що між стрижневим і залежним елементами термінів наявні структурні зв'язки. Номінативні процеси відбуваються шляхом ускладнення структури простих термінів або словосполучення до трикомпонентних назв.

Структурні моделі трикомпонентних термінів соціолінгвістики. Трикомпонентні одиниці ілюструють значну кількість структурних моделей, різноманітність комбінацій яких зростає зі збільшенням кількості компонентів.

Українська мова:

Adj+Adj+N²: *зовнішня мовна політика, ретроспективна м. п., конструктивна м. п.* та ін. Ця модель є найпродуктивнішою в українській мові (13 термінів). Категорійні властивості іменника зумовлюють його найчастотнішу сполучуваність із прикметником (валентність слова зумовлена тим, що в його семантиці є інформація про потенційне оточення). Саме прикметник, указуючи на диференційну ознаку видового поняття, чітко відмежовує його від однорідних. Ілюстративний матеріал засвідчує, що процес термінотворення залежить від класифікації понять, тому терміни одного класифікаційного ряду утворюються за однією словотвірною моделлю.

Pat II+Adj+N: збалансовна мовна ситуація, кодифікована мовна норма, змішаний мовний контакт та ін. На модель, у якій роль лексичного конкретизатора у препозиції виконує дієприкметник, поєднаний із стрижневою сполукою синтаксичним зв'язком узгодження, натрапляємо рідше (7 од.). На відміну від української та англійської мов, у польській соціолінгвістичній терміносистемі модель не представлена прикладами.

Adj+N+N_G: *демографічна потужність мови, суспільна природа мови* та ін. Наявність в українській мові категорії відмінка зумовила виокремлення структурної моделі, елементом якої є іменник у родовому відмінку однини (4 од.). Зазначимо, що для української мови характерний вільний порядок слів у словосполученні, тому залежні компоненти терміна можуть стояти як в пре-, так і в постпозиції.

² Значення умовних скорочень: N – іменник, Adj – прикметник, Prer – прийменник, Adv – прислівник, Num – порядковий числівник, Pat II – пасивний дієприкметник, G – родовий відмінок, L – місцевий відмінок, Pl – множина.

N+Adj+N_G: *варіант національної мови, мова міжнародного спілкування* та ін. Зафіксовано також терміни (3 од.), в яких залежні компоненти виражені сполученням прикметника та іменника в родовому відмінку однини (або множини – N+Adj+N_{GR}: мова міноритарних етносів).

Adj+N+Prep+N: *свідоме втручання в мову, соціологічний напрям у мовознавстві*.

N+Prep+N+N_G: *підходи до розуміння етнічності*. Порівняно з двокомпонентними термінами соціолінгвістики української мови, серед трikomпонентних зафіксовано 3 приєднанні структури. Приєднання *у/в, до* приєднують залежні компоненти назв.

N+N+NG: *форма існування мови*. Виявлено лише 1 термін, утворений поєднанням трьох іменників, що ілюструє низьку продуктивність цієї моделі.

Adv+Pat II+N: *добровільно вивчений білінгвізм, насильно нав'язаний б*.

Adv+Num+N: *функціонально перша мова*. Моделі, у яких одним із компонентів залежних словосполучень є прислівник (4 терміни), ілюструють поєднання різних типів синтаксичного зв'язку – прилягання і узгодження.

А н г л і ї с ь к а м о в а:

Adj+Adj+N: *indigenous national language, international interlingual communication, formal conversational style* та ін. В англійській мові атрибутивно-субстантивна модель є продуктивною (6 од.), проте менш поширеною, ніж в українській мові.

Adj+Pat II+N: *bilingual mixed language*.

Pat II+N+N: *balanced language situation, unbalanced l. s.*

N+Pat II+N: *shift-induced interference*. Діеприкметник є елементом терміна рідко (4 терміни). Оскільки в англійській мові прикметники та діеприкметники не мають категорії числа, то із стрижневими компонентами вони поєднуються лише за допомогою прилягання (не повторюють граматичних значень іменника).

Adj+N+N: *formal language planning, explicit language policy, monolingual language situation* та ін. В англійській мові ця модель є найпродуктивнішою (18 од.). З огляду на граматичне вираження компонентів представлених моделей, можемо припустити, що в терміносистемі переважають субстантивні відношення, тоді як в українській мові бачимо явну перевагу атрибутивних зв'язків.

Adj+N+Prep+N: *sociological direction in linguistics, social nature of language*. Наявність приєднанні структур (2 од.) є результатом впливу граматичної системи англійської мови: значна частина граматичних морфем відсутня, тому засоби зв'язку мають природно аналітичний характер, структурні зв'язки між стрижневим та залежним елементами встановлюються за допомогою приєднанніків *in, of*, тоді як в українській мові об'єктні відношення виражені родовим відмінком іменників.

N+N+N: *language status planning, language status policy* (2 од.). Питання про природу атрибутивних компонентів, виражених іменниками, у структурах на зразок N+N+N є невирішеним. Часто їх зараховують до атрибутивних імен, які займають проміжну позицію між іменниками та прик-

метниками, функціонуючи як означення. На нашу думку, це звичайні іменники у формі загального відмінка в синтаксичній функції означення, що зумовлено історичним розвитком англійської мови. При цьому іменники в атрибутивній функції вживаються лише в препозиції до стрижневого слова, що не властиво іншим мовам.

N+Prep+N+N: *type of language contact, language-in-education planning* та ін. (3 од.). В англійській мові категорія відмінка має обмежений характер (виокремлюють лише загальний та присвійний відмінки, що не відповідає системі відмінків української та польської мов). Функції відмінка виражені за допомогою порядку слів та прийменників. Категорія числа (форма однини виражена за допомогою нульової морфеми) представлена лише в системі іменника, який, порівняно з українською мовою, практично не узгоджується в числі з іншими частинами мови.

Adv+Adj+N: *relatively stable language, highly competent bilingualism*. Модель термінів, залежним компонентом яких є сполучення прислівника і прикметника, є мало продуктивною (2 терміни).

Num+N+N: *first language acquisition, second language acquisition*. Цю модель репрезентують видові назви (2 од.), що вказують на порядок засвоєння мови.

П о л ь с ь к а м о в а :

Adj+N+Adj: *wewnętrzna polityka językowa, indywidualny kontakt językowy, językowa norma praktyczna* та ін. У польській мові, як і в українській, терміни, побудовані за атрибутивно-субстантивною моделлю, переважають (14 од.). На відміну від двоконпонентних структур, стрижневий компонент цих назв (бінарна сполука) ілюструє позиційно фіксоване ліве (атрибути приєднуються до терміна-гіпероніма зліва) і праве розширення, що є однією з ознак синтагматичних відношень у польській мові.

Adj+N+N_G: *jednokrotne przełączenie kodu, społeczny status języka, symultaniczne przyswajanie języka* та ін. Категорія відмінка в польській та українській мовах забезпечує синтетичне узгодження та керування стрижневого і залежних компонентів, оскільки їх граматичні значення повторюються (10 термінів). Категорія роду проявляється у формах узгодження іменника та його означення (родова належність залежить від типу закінчення слова). В англійській мові формальних показників роду немає, оскільки категорію граматичного роду замінила семантична категорія активності-пасивності.

N+NG+Adj: *typ kontaktu językowego, język komunikacji sądowej* (3 од.).

N+Adj+N_G: *wzór grupowej interakcji, język codziennej komunikacji* (2 од.). Ці три моделі з однаковим набором елементів розрізняються за ознакою граматичного вираження стрижневого компонента (у першій – це бінарна сполука, у двох інших – окремий термін).

N+N_{GPI}+N_G: *zmiana kodów mowy, zmiana stylowych regestrów* (2 од.).

N+N_{GPI}+N_{GPI}: *polszczyzna mieszkańców miast* (1 од.). Виокремлено структурні моделі, у яких елементами терміна є іменники в родовому відмінку (зафіксовано форми однини та множини). У польській мові ці структури більш поширені порівняно з українською.

N+Prep+N_L+N_G: *dwujęzyczność w sytuacji imigracji* (1 од.).

N+NG+Prep+N_L: *język komunikacji na dworcu, j. k. w restauracji, j. k. w urzędzie, j. k. w klinice, j. k. w przychodni lekarskiej, j. k. na stadionie*. Зазначимо, що прийменникові моделі творення термінів польської мови є досить продуктивними (7 од.). Прийменники *w*, на разом із граматичними показниками лексичних категорій є засобом синтаксичного зв'язку іменників.

N+Adv+Adj: *planowanie technologiczno-językowe* (1од.).

Adv+Num+N: *funkcjonalnie pierwszy język* (1 од.). Використання прислівників зумовлює формування термінів шляхом прилягання і узгодження.

N+Num+N_G: *język pierwszej socjalizacji*. Структури, до складу яких входять порядкові числівники, є мало продуктивними (2 од.) в українській та англійській мовах.

Висновки. Зіставлення трикомпонентних термінів соціолінгвістики в українській, англійській та польській мовах виявляє спільні та відмінні особливості їх структурної організації.

На матеріалі кожної мови виявлено по десять структурних моделей. Чотири з них є спільними для трьох мов: Adj+Adj+N, Adj+N+N, N+N+N, Adv+Adj+N. Вони ілюструють подібність у відображенні системи соціолінгвістичних знань (той самий номінативно-семантичний спосіб членування дійсності призводить до ускладнення семантичної системи мови й водночас до спрощення лексичної, що полегшує пізнавальний процес).

П'ять моделей є спільними для двох мов, зокрема: Pat II+Adj+N та Adj+N+Prep+N об'єднують лише українську та англійську мови; N+Prep+N+N та Num+N+N – англійську і польську; одна модель – Adv+Num+N – українську та польську мови. Згадані сполуки засвідчують явище часткової структурної відповідності термінологічних одиниць.

Усі інші приклади, витворені за моделями Adv+PatII+N, N+Adj+NG, N+Adj+NGPI в українській мові, PatII+N+N, N+PatII+N в англійській мові, N+NG+Adj, N+Adj+NG, N+NG+Prep+N_L у польській мові, ілюструють відмінні ознаки у структурі українських, англійських та польських назв. Онтологічні ознаки кожної мови сформували відповідну морфологічну систему, яка й забезпечила процеси номінації соціолінгвістичних понять.

Трикомпонентні назви української та польської мов формуються шляхом узгодження, керування й рідко – прилягання. Зв'язок між компонентами термінів англійської мови виражається позиційно (порядком слів, прийменниками).

1. *Гаращенко Л. Б.* Аналітизм як тип термінологічної номінації / Л. Б. Гаращенко // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – 2012. – Вип. 34. – С. 223–228.
2. *Іващишин О.* Генеза статусу термінологічного словосполучення : електронний ресурс / О. Іващишин. – Режим доступу : http://www.lnu.edu.ua/faculty/inomov.new/Visnyk/visnyk/Visnyk_17/articles/4ivashchysyn.pdf.
3. *Іщенко В. Л.* Особливості семантичної структури англійських економічних термінологічних словосполучень / В. Л. Іщенко // Філологічні науки. – 2000. – Вип. 4–5. – С. 244–251.
4. *Константінова О. Л.* Структурно-семантичні особливості термінів оподаткування в американському і британському варіантах сучасної англійської мови : автореф.

- дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. : “германські мови” : 10.02.04. / О. В. Константінова. – К., 2004. – 20 с.
5. *Малевиц Л. Д.* Багатокомпонентні термінологічні одиниці і проблема їх кодифікації / Л. Д. Малевиц // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. пр. [відп. ред. Л. О. Симоненко]. – К. : КНЕУ, 2009. – Вип. VIII. – 216 с.
 6. *Мацюк Г. П.* Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики : навч. пос. / Г. П. Мацюк. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 212 с.
 7. *Михайлишин Б. П.* Лінгвістичний статус складених термінів / Б. П. Михайлишин // *Vocabulum et vocabularium*: сб. науч. тр. по лексикографии. – Гродно : Гродненский гос. у-т им. Я. Купалы, 1998. – Вып. 5. – С. 134–137.
 8. *Халіновська Л. А.* Структура сучасних авіаційних термінів : електронний ресурс / Л. А. Халіновська. – Режим доступу : <http://term-in.org/goods/15-1-1-1/category/id91/>.
 9. *Budin G.* Handbook of terminology management / G. Budin, S. Wright. – Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1997. – Vol. 1. – 355 p.
 10. *Cabré M.* Terminology: theory, methods and applications / M. T. Cabré. – Philadelphia PA : John Benjamins, 1999. – 248 p.
 11. *Gajda S.* Wprowadzenie do teorii terminu / S. Gajda. – Opole : Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Powstańców Śląskich w Opolu, 1990. – 1990. – 145 s.
 12. *Kubacki A.* Skupienia terminologiczne w polskim języku specjalistycznym : електронний ресурс / A. Kubacki. – Warszawa, 2008. – Режим доступу : <http://www.kubart.pl/dane/11.pdf>.
 13. *Mesthrie R.* Concise Encyclopedia of Sociolinguistics / R. Mesthrie. – South Africa : University of Cape Town, 2001. – 1060 p.
 14. *Skudrzykowa A.* Mały słownik terminów z zakresu socjolingwistyki i pragmatyki językowej / A. Skudrzykowa, K. Urban. – Kraków-Warszawa : Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, 2000. – 170 p.

O. S. Vasyltsiv

STRUCTURAL FEATURES OF THREE-COMPONENT TERMS OF SOCIOLINGUISTICS IN THE UKRAINIAN, ENGLISH AND POLISH LANGUAGES

Structural features of three-component terms of sociolinguistics are analyzed with taking into account grammatical and semantic features of their elements. Views of linguists on the status and boundaries of multicomponent structures are commented, the role of three-component units in the formation of hierarchical organization of scientific concepts is defined. Structural models of nominations in three languages are marked out, their efficiency is determined, common and distinctive features in the process of nomination are analyzed.

К e y w o r d s : sociolinguistics, three-components term, grammatical feature, semantic unity of components, structural model.